

Áherslur BSRB í menntamálum til að koma til móts við aðstæður á vinnumarkaði í kjölfar Covid-19

Aðstæður á vinnumarkaði hafa breyst hratt á meðan heimsfaraldur kórónuveiru geisar. Enn er töluverð óvissa um efnahagsleg áhrif faraldursins og afleiðingar á vinnumarkað. Þó hefur fjöldi fólks á almennum vinnumarkaði og einhver fjöldi á hinum opinbera þegar misst starf sitt eða er í skertu starfshlutfalli. Samhliða þessum ógöngum er óvissa um þróun vinnumarkaðar vegna áhrifa fjórðu iðnbyltingarinnar.

BSRB leggur áherslu á að viðbrögð í menntamálum við þessari óvissu verði unnin á heildstæðan hátt, með einstaklinginn og þarfir samfélagsins í fyrirrími.

Fjárfestingar í samfélaglega mikilvægum greinum

Stjórnvöld hefji gerð færnisþár fyrir íslenskan vinnumarkað

BSRB kallar eftir því að vinna verði sett í gang sem fyrst við að gera færnisþá fyrir íslenskan vinnumarkað. Verkefnið verði viðvarandi. Þau gögn sem þegar eru til, m.a. hjá Hagstofu Íslands, ýmsum fagfélögum og Evrópsku hagstofunni, verði notuð til þess að beina atvinnuleitendum í menntaúrræði þar sem fyrirséð er að skortur verði á starfsfólki í náinni framtíð.

Fjárfest verði í menntun í greinum innan heilbrigðis-, félags og menntakerfis

Nú þegar er skortur á starfsfólki með mikilvæga menntun, svo sem starfsfólki sem vinnur við hjúkrun og ýmsum störfum í mennta- og umönnunarkerfinu. Því er skynsamlegt að fjárfesta í menntun í þeim greinum. BSRB leggur áherslu á að þegar rætt er um að efla starfs- og iðnnám sé sérstaklega hugað að hefðbundnum kvennastéttum. Einnig verði hugað að því sérstaklega að fjölga körlum í þeim stéttum, en undanfarið hefur verið unnið að því að fjölga konum í karlastéttum, svo sem iðngreinum, með ágætum árangri.

Tryggt verði fjármagn fyrir fagháskólanám í sjúkraliðun

Loforð stjórnvalda frá 2015 um að koma á og fjármagna fagháskólanám fyrir sjúkraliða hefur ekki verið efnt. BSRB krefst þess að stjórnvöld tryggi strax fjármagn til að hrinda fagháskólanámi í framkvæmd. Framhaldsnám í sjúkraliðun við Fjölbrautaskólann í Ármúla hefur legið niðri síðustu ár vegna þess að til stóð að opna fyrir fagháskólanámið. Þess vegna er mikil uppsöfnuð menntunarþörf meðal sjúkraliða.

Nám leikskólaliða og stuðningsfulltrúa í skólum verði fært upp á þriðja hæfniprep

BSRB telur sóknarfæri vera í því að nám leikskólaliða og stuðningsfulltrúa í skólum verði fært upp á þriðja hæfniprep. Nám félagsliða var nýlega fært upp á þriðja hæfniprep og má nýta þá fyrirmynd. Mikil þörf er á fólki með ýmis konar þekkingu innan uppeldis- og umönnunargeirans. Ekki er raunhæft eða fýsilegt að allir fari í háskólanám og telur BSRB að auka megi vægi og virðingu þessara starfa með því að færa námsbrautirnar upp á þriðja hæfniprep. Samhliða þarf að huga að starfskjörum og starfsaðstæðum þessa starfsfólks og tryggja að vel sé búið að þeim.

Heildstæð nálgun á einstaklingsbundnum grunni

Brjóta þarf niður múra milli skólastiga

Tryggja þarf að einstaklingar lendi ekki í vandræðum vegna hindrana á milli ólíkra skólastiga. Markhópur framhaldsfræðslunnar er fólk sem hefur ekki lokið formlegri skólagöngu, en tryggja þarf að fólk eigi auðvelt með að fóta sig í kerfinu og geti með auðveldari hætti fært sig á milli skólastiga.

Tækifæri í að útvíkka raunfærnimat

Raunfærnimatið hefur fest sig í sessi sem öflugt verkfæri sem hefur haft jákvæð og hvetjandi áhrif á þá einstaklinga sem nýtt hafa úrræðið. Með raunfærimatinu fær einstaklingur viðurkennda þá raunfærni sem hann býr yfir, þannig að hann þurfi ekki að sækja nám í því sem hann kann og geti þá mögulega samkvæmt matinu og staðfestri hæfni öðlast framgang í starfi. BSRB leggur áherslu á að atvinnuleitendur eigi rétt á raunfærnimati sér að kostnaðarlausu.

Gætt verði að jafnrétti í öllum aðgerðum

Hafa þarf jafnrétti kynjanna og jafnrétti ólíkra hópa í samfélaginu, svo sem fólks af ólíkum aldri og þjóðerni, að leiðarljósi í öllum vinnumarkaðsúrræðum

Mikilvægt er að greina þá hópa sem verða fyrir atvinnumissi vegna heimsfaraldursins og afleiðinga hans og huga að viðkvæmum hópum, svo sem erlendum ríkisborgurum á Íslandi, fólki með fötlun og fólki með skerta starfsgetu. Eftir hrun varð fólk á miðjum aldri og eldra fólk í miklum mæli fyrir því að lenda í langtímaatvinnuleysi og þarf sérstaklega að huga að þeim hópum nú svo sagan endurtaki sig ekki.

Þjóða þarf upp á hagnýtt íslenskunám fyrir útlendinga

Í hópi atvinnuleitenda er töluverður fjöldi sem er með annað móðurmál en íslensku. BSRB telur að leggja ætti mikla áherslu á að þjóða þeim erlendu ríkisborgurum sem starfa hér að læra íslensku. Æskilegt væri að boðið væri upp á hagnýtt nám, sem nýtist í starfi fólks og í daglegu lífi. Sérstaka áherslu ætti að leggja á starfstengt íslenskunám fyrir þær starfstéttir sem vinna við að annast fólk, svo sem í heilbrigðis- og umönnunargeiranum, og ætti starfsfólki í þeim geirum að standa slíkt nám til boða án kostnaðar.

Framtíðin er núna

Framtíðarvinnumarkaðurinn kallar á hæfni umfram prófgráður

BSRB telur sóknarfæri í því að beita hæfnirammaum í meira mæli. Bandalagið kallar eftir viðhorfsbreytingu þar sem hæfni einstaklinga verður í fyrirrúmi. Þannig má auka jafnrétti milli hópa, svo sem hópa á ólíkum aldri og af ólíku þjóðerni.

Greinum þarfir framtíðarvinnumarkaðarins

Mikið hefur verið rætt um fjórðu iðnbyltinguna og framtíðarvinnumarkaðinn. BSRB telur að leggjast eigi í greiningar á því hvaða hæfni starfsfólk á almennum og opinberum vinnumarkaði þurfi að búa yfir í náinni framtíð svo fræðsluaðilar geti boðið upp á nám við hæfi.

Stórefld upplýsingagjöf

Efla og einfalda upplýsingagjöf

BSRB leggur til að menntamálayfirvöld taki forystu í því að koma á fót miðlægum upplýsingavef fyrir allt nám á Íslandi. Vefurinn naestaskref.is er góður, en hentar þó fyrst og fremst þeim markhóp sem fellur undir framhaldsfræðsluna. Þá eru einnig margir aðrir góðir vefir sem kynna hluta náms, svo sem háskólanám eða iðnnám. Nú er tækifæri til að hugsa á breiðari grundvelli til þess að einfalda atvinnuleitendum að fóta sig í flóknu kerfi. Leita má fyrirmynda erlendis. Sem dæmi má nefna að í Danmörku og Noregi er hægt að leita upplýsinga um allt nám á öllum skólastigum á einum og sama vefnum, ug.dk og utdanning.no. Mikilvægt er að slíkur vefur verði vel kynntur, einnig fyrir stjórnendum hjá stofnunum og fyrirtækjum og meðal almennings.

Notum netið

Ýmiskonar hugbúnaður hefur verið þróaður sem gerir fólki kleift að sækja sér menntun og ráðgjöf á netinu. Mikilvægt er að úrræði nýtist um allt land. BSRB sér einnig fyrir sér að hægt sé að bjóða upp á rafræna náms- og starfsráðgjöf í gegnum miðlægan vef á borð við naestaskref.is sem allir gætu sótt, óháð því hvaða menntun þau hafa lokið. Náms- og starfsráðgjafar gætu svo leiðbeint fólki áfram.

Samstarf náms- og starfsráðgjafa

BSRB telur einnig að sóknarfæri sé í samstarfi milli náms- og starfsráðgjafa á vegum símenntunarmiðstöðva og námsráðgjafa í framhalds- og háskólum.